БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ЯАМНЫ САЙДЫН ТУШААЛ ЖУРАМ БАТЛАХ ТУХАЙ / Улсын тусгай хамгаалалттай газар нутагт судалгаа шинжилгээний ажил явуулахад мөрдөх /

1996 оны 3 дугаар сарын 15-ны өдөр

Улаанбаатар хот

Дугаар 36

Монгол улсын тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай хуулийн 27 зүйлийн 2-р заалтыг үндэслэн ТУШААХ нь:

1.Улсын тусгай хамгаалалттай газар нутагт судалгаа шинжилгээний ажил явуулахад мөрдөх журмыг хавсралтаар баталсугай.

2.Энэ журмын биелэлтэнд хяналт тавьж, хэрэгжүүлэх ажил зохион байгуулахыг Дархан газар, байгалийн аялал жуулчлалын улсын алба (Д.Мягмарсүрэн/-д үүрэг болгосугай.

САЙД Л **З.БАТЖАРГА**

1997 оны 3-р сарын 26-ны улсын бүртгэлийн 968 дугаарт бүртгэсэн.

Байгаль орчны сайдын 1996 оны 36-р тушаалын хавсралт

УЛСЫН ТУСГАЙ ХАМГААЛАЛТТАЙ ГАЗАР НУТАГТ СУДАЛГАА, ШИНЖИЛГЭЭНИЙ АЖИЛ ЯВУУЛАХ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл, зорилго

1. Улсын тусгай хамгаалалттай газар нутагт (цаашид ТХГН гэнэ) явуулах судалгаа, шинжилгээний ажлыг ТХГН-ийн тухай хууль, хамгаалалтын горим дэглэмд нийцүүлэн зохион байгуулах, зохицуулах эрх зүйн үндсийг бүрдүүлэхэд энэхүү журмын зорилго оршино.

2. ТХГН-ийн байгалийн төлөв байдал, иж бүрдлийн хувьсч өөрчлөгдөх зүй тогтлыг танин мэдэх, хөгжлийн горимыг нь тогтоох, байгалийн баялгийн үнэлгээ өгч, тэдгээрийг хамгаалах, зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх судалгаа шинжилгээний ажил явуулахад энэ журмыг мөрдлөг болгоно.

3. Иргэн, гадаад, дотоодын болон олон улсын эрдэм шинжилгээний байгууллага ТХГН-ийн тухай хуулийн 41 зүйлийн l-р заалтын дагуу ТХГН-ийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас зөвшөөрөл авсны үндсэн дээр тухайн газрыг хариуцсан хамгаалалтын захиргаа болон аймаг,

сумын Засаг даргын тамгын газартай гэрээ байгуулж судалгаа шинжилгээний ажлыг явуулна.

4. ТХГН-т судалгаа, шинжилгээний ажил явуулах иргэн, байгууллага зохих хууль тогтоомжийн хүрээнд үйл ажиллагаагаа явуулах бөгөөд судалгаа, шинжилгээний ажил нь тухайн ТХГН~ийн хамгаалалтын нийтлэг горим, хамгаалалтын бүсүүдийн дэглэмд нийцсэн байна .

5. ТХГН-т судалгаа, шинжилгээний ажил явуулахад төлөх хөлсийг холбогдох журмын дагуу уг ажлын зорилго, чиглэл, онцлог, гарах үр дүн, судалгаа явуулах иргэн, байгуулагын өмчийн хэлбэрийг харгалзан ялгавартай тогтоож, гэрээнд тусгаж мөрдөнө.

Гурав. Судалгаа шинжилгээний ажил явуулахад олгох зөвшөөрөл

1. ТХГН-т судалгаа, шинжилгээний ажил явуулах хүсэлтэй иргэн, байгууллага Дархан газар, байгалийн аялал жуулчлалын улсын албанд дараах бичиг баримтыг бүрдүүлж ирүүлнэ. Үүнд:

а. ТХГН-т судалгаа, шинжилгээний ажил явуулах тухай хүсэлт бүхий албан бичиг буюу өргөдөл;

б. судалгаа, шинжилгээний ажлын хөтөлбөр, эрх бүхий байгууллагаар батлагдсан судалгааны ажлын удирдамж;

в. судалгаа шинжилгээний ажлын талаархи хамгаалалтын захиргааны санал;

г. ТХГН-ийн хамгаалалтын захиргаа, аймаг, сумын Засаг даргын тамгын газартай байгуулах гэрээний төсөл.

2. ДГБАЖУА нь дээрх материалыг хүлээн авснаас хойш 10 хоногийн дотор хянан үзээд зөвшөөрөл өгөх эсэх тухай шийдвэрийг гаргана. Зөвшөөрөөгүй тохиолдолд шалтгаан, үндэслэлийг тодорхой гаргаж өгнө.

3. Судалгаа, шинжилгээний ажлын зөвшөөрлийн хугацаа сунгах зайлшгүй шаардлага гарсан тохиолдолд тухайн хамгаалалтын захиргаа болон аймаг, сумын Засаг даргын саналыг үндэслэн ДГБАЖУА шийдвэрлэнэ.

4. Монгол улсын хилийн болон хил орчмын нутагт оршдог ТХГН-т судалгаа, шинжилгээний ажил явуулахад улсын хил хамгаалах байгууллагаас хилийн бүсэнд ажиллах зөвшөөрөл авсан байна.

5. Байгалийн нөөц болон дурсгалт газруудад судалгаа, шинжилгээний ажил явуулахдаа тухайн аймаг, сумын Засаг даргын тамгын газартай гэрээ байгуулж ажиллана .

Дөрөв. Хориглох үйл ажиллагаа

1. ТХГН-т судалгаа, шинжилгээний ажил явуулахад дараах үйл ажиллагааг хориглоно. Үүнд:

а. ТХГН-ийн тухай хууль, хамгаалалтын нийтлэг болон онцлог горимоор хориглосон, газрын төлөв байдал, хөрс, ус, агаар, ургамал, амьтны аймагт сөрөг нөлөө үзүүлэх үйл ажиллагаа явуулах;

б. судалгаа, шинжилгээний ажил явуулах иргэн, байгууллага тухайн хамгаалалтын захиргаатай байгуулсан гэрээнд заагдаагүй нутагт судалгаа хийх;

в. зохих зөвшөөрөлгүйгээр амьтан агнах, нутагшуулах, мод огтлох, ургамал түүх, тарих, газар ухах, сорьц дээж авах;
г. зохих зөвшөөрөлгүйгээр галт зэвсэг, химийн бодис авч явах, хэрэглэх;
д. хог хаягдал, бохир усыг ил задгай хаяж хөрс, ус, агаар бохирдуулах.

Тав. Журам зөрчигчдөд хүлээлгэх хариуцлага

1. ТХГН-т судалгаа, шинжилгээний ажил гүйцэтгэгч иргэн, байгууллага гэрээний заалт болон ТХГН-ийн тухай хууль, холбогдох бусад хууль тогтоомжийг зөрчсөн тохиолдолд дор дурдсан хариуцлага хүлээнэ.

а. ТХГН-ийн газрын төрх байдал, хөрс, ус, ургамал, амьтны аймагт хохирол учруулсан бол хохирлыг зохих журмын дагуу нөхөн төлүүлэх;
б. ТХГН-т судалгаа, шинжилгээний ажил явуулах эрхийг түр зогсоох;
в. холбогдох бусад хууль тогтоомжоор тогтоосон захиргааны хариуцлага хүлээлгэх.

2. ТХГН-т судалгаа, шинжилгээний ажил гүйцэтгэгч нь байгаль орчинд ноцтой хохирол учруулсан тохиолдолд холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэнэ.

А. Судалгаа шинжилгээний ажил явуулах иргэн, байгууллагын хүлээх үүрэг, эрх:

1. Судалгаа,шинжилгээний ажил явуулахдаа түүнд оролцох хүмүүсийн тоо, нэр хаяг, албан тушаал, өөрөө явагч хэрэгслэлийн тоо, улсын дугаар зэргийг тухайн хамгаалалтын захиргаанд урьдчилан мэдээлэх;
2. Судалгаа, шинжилгээний ажил явуулах иргэн, байгууллага холбогдох хууль тогтоомж, дүрэм, журмыг нарийн судалсан байх;
3. ТХГН-т судалгаа, шинжилгээний ажлыг явуулахдаа байгаль орчинд сөрөг нөлөөгүй судалгааны арга, техник хэрэгсэл сонгох;

4. Судалгаа, шинжилгээний ажил явуулах гэрээг чандлан биелүүлж, зөвшөөрөгдсөн нутагт, тогтоосон хугацаанд, батлагдсан зам чиглэлийн дагуу судалгааг явуулах;
5. Судалгаа, шинжилгээний ажлын тайлан, холбогдох мэдээ баримтыг ДГБАЖУА, хамгаалалтын захиргаанд актаар хүлээлгэн өгөх;
6. Судалгаа явуулах явцад байгаль орчинд хохирол учруулсан бол түүнийг нөхөн сэргээх арга хэмжээ авч, тухайн газар нутгийн хамгаалалтын захиргаанд хүлээлгэн өгөх;
7. Судалгаа шинжилгээний ажлын зориулалтаар хоноглох, отоглох, түр буудаллах газрын ариун цэвэр, эрүүл ахуйн нөхцлийг хангах, гал түймрийн аюул ослоос урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх, байрлаж байсан газар нутгаа байгаль хамгаалагчид хүлээлгэн өгөх;

8. ТХГН-т судалгаа явуулах гадаадын болон олон улсын хээрийн судалгааны ангийн бүрэлдэхүүнд орчуулагчийг оруулсан байх.

9. Хээрийн судалгааны явцад бусад иргэн, байгууллагын зүгээс хууль тогтоомж зөрчсөн тохиолдолд шаардлага тавьж зогсоох, хамгаалалтын захиргаа болон байгаль хамгаалагчид цаг алдалгүй мэдээлж байх;

10. Судалгаа шинжилгээний ажил гүйцэтгэх явцад тухайн газар нутгийн хамгаалалтын захиргаа, орон нутгийн төр захиргааны байгууллага, иргэдээс судалгааны холбогдолтой мэдээ, материал авах болон бусад шаардлагатай туслалцаа дэмжлэг авах;

11. Өөрийн судалгаа шинжилгээний ажлын зорилго, онцлог, гарах үр дүнг олон түмэнд сурталчлах.

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХУУЛЬ ТОГТООМЖ ЗӨРЧСӨН ТУХАЙ ТЭМДЭГЛЭЛ

..... оны ..
дугаар Дугаар...
Утас
сарын ...ны өдөр
....
.... - ны
/аймаг, нийслэл. сум, дүүрэг, баг, хороо/
....
.... **нь**
/иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага/
оны .. дугаар сарын .. -ны
өдөр...
нь Монгол
улсын..
....
заалтыг зөрчсөн тул энэхүү тэмдэглэлийг үйлдэв.
....
.... -аас улсын
байцаагч, байгаль хамгаалагч.. овогтой
....
.... нь...
....
хураан авч,,..,...
/ /төгрөгийн торгууль,
/үсгээр/
.... / / төгрөгийн нөхөн төлбөр
ногдуулахаар
/үсгээр/ шийдвэрлэв..

.... -д .... оны ... дугаар ... сарын .... -ны
дотор
....
....
-д ирж асуудлаа шийдвэрлүүлэхийг үүрэг болгов.
Тэмдэглэл үйлдсэн:
/төрийн захиргааны төв байгууллага, аймаг, нийслэл, сум, дүүрэг/
Тэмдэг Улсын ахлах байцаагч, улсын байцаагч, байгаль хамгаалагч
/доогуур нь зур/
/гарын үсэг, овог, нэр/ Байлцсан:
/апбан тушаал, гарын үсэг, овог нэр/ Зөрчил гаргагч:
/апбан тушаал, гарын үсэг, овог нэр/

МОНГОЛ УЛСЫН

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЯНАЛТЫН УЛСЫН БАЙЦААГЧ
(БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАГЧ)-ИЙН
АЛБАН ШААРДЛАГА

.... оны ...
дугаар Дугаар...
утас
сарын .. ны өдөр

МОНГОЛ УЛСЫН
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЯНАЛТЫН УЛСЫН БАЙЦААГЧИЙН
ДҮГНЭЛТ

.... оны ... дугаар Дугаар
.. Утас
сарын ...-ны өдөр

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЯНАЛТЫН УЛСЫН БАЙЦААГЧИЙН АКТ

..... оны ...
дугаар Дугаар..
утас
сарын ..-ны өдөр
Байгаль орчны хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг шалгасан тухай
....
....
/аймаг, нийслэл, сум, дүүрэг. баг, хороо/
....
.... -Д

/иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага/
Байгаль орчны хууль тогтоомжийн
хэрэгжилтийг...
бүрэлдэхүүнтэй шалгахад
.... зөрчил илэрсэн тул акт тогтоов.
Энэ нь
....
....
....
.... зөрчиж
хохиролыг байгаль орчинд учруулсан байна.
....
.... шийдвэрлэв.
Зөрчилтэй холбогдсон
хариуцлагыг..
....
бүрэн хариуцана.
Акт тогтоосон:
/төрийн захиргааны төв байгууллага, аймаг. нийслэл.сум, дүүрэг/
/Тэмдэг/ Улсын ахлах байцаагч, улсын
байцаагч...
/доогуур нь зур/
/гарын үсзг.овог.нэр Акт тогтооход байлцсан:
/апбан тушаал, гарын үсэг. овог нэр/ Актыг зөвшөөрсөн:
/ апбан тушаап, гарын үсэг, овог нэр/

МОНГОЛ УЛСЫН
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЯНАЛТЫН УЛСЫН АХЛАХ БАЙЦААГЧИЙН ШИЙДВЭР
.... оны ..
дугаар Дугаар..
утас
сарын ..ны өдөр

МОНГОЛ УЛСЫН
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЯНАЛТЫН УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ БАЙЦААГЧИЙН
ШИЙДВЭР

..... оны ...
дугаар Дугаар..
Утас.............
сарын... ны өдөр

нүүр/__________
БАИГАЛЬ ХАМГААЛАГЧ-ИДЭВХТНИЙ ҮНЭМЛЭХ
Индекс..,.
Дугаар....
.... аймгийн
.... сумын
БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАГЧ-ИДЭВХТЭН
БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАГЧ-ИДЭВХТНИЙ ҮНЭМЛЭХ
Дугаар........
Индекс........
БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАГЧ-ИДЭВХТЭН

/ар тал/
.овогтой
.... нь
Байгаль орчны хууль тогтоомжийн биелэлтэд хяналт тавьж, зөрчлийг арилгуулах арга хэмжээ авахуулна.
Засаг дарга...
.... овогтой
.... нь
Байгаль орчны хууль тогтоомжийн биелэлтэд хяналт тавьж, зөрчлийг арилгуулах арга хэмжээ авахуулна.
Нийслэлийн Байгаль орчны
газрын дарга...

БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАГЧ-ИДЭВХТНИЙ ҮНЭМЛЭХ
Индекс......... Дугаар........
Улсын тусгай хамгаалалттай
БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАГЧ-ИДЭВХТЭН

овогтой ...нь
Байгаль орчны хууль тогтоомжийн биелэлтэд хяналт тавьж, зөрчлийг арилгуулах арга хэмжээ авахуулна.
дарга.

Тайлбар:
Үнэмлэхийг нэг хуудасны ар. өвөр тал дээр хэвлэнэ, Үнэмлэхний урт нь 85 мм, өргөн нь 55 мм байна.

.... АЙМАГ, НИЙСЛЭЛИЙН
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЯНАЛТЫН АЛБАНЫ 199............................ ОНЫ
.... ЖИЛИЙН ТАЙЛАНГИЙН ХАВСРАЛТ

ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

199 .... оны ... сарын .... -ны өдөр

N	Үзүүлэлтийн нэр		Хэмжих нэгж	Тооh үзүүлэлтүүд
1	Шалгалтанд	байгууллага	ТОО	
	хамрагдсан	нэгж, объект	ТОО	
		айл өрх	ТОО	
		хүн	ТОО	
2	Зөрчил	нийт илрүүлсэн	ТОО	
		арилгуулсан	ТОО	
3	Илрүүлсэн хохирол, зөрчил		МЯН.ТӨГ	
4	Тогтоосон	нөхөн төлбөрийн хэмжээ	МЯН.ТӨГ	
		барагдуулалт	МЯН.ТӨГ	
5	Тавьсан торгууль	байгууллага, а/а нэгжид	тоо/мян.төг	
		албан тушаалтанд	тоо/мян.төг	
		иргэнд	тоо/мян.төг	
6	Торгууль	байгууллага, а/а нэпжийн	тоо/мян.төг	
	барагдуулапт	албан тушаалтны	тоо/мян.төг	
		иргэний	тоо/мян.төг	
7	Гаргасан	техникийн дүгнэлтийн актны	тоо/заапт	
		үүнээс биелсэн	тоо/заалт	
		албан шаардлага	тоо/заапт	
		хэрэгжсэн	тоо/заалт	
8	Үйл ажиллагааг	байгууллага, а/а нэгж	ТОО	
	зогсоосон	тэдгээрийн нэгж	ТОО	
		объект	ТОО	
9	Хариуцлага	хуулийн байгууллагад	too/too	
	тооцуулах санал	яам, тусгай газарт	too/too	
	тавьсан/тооцсон	үндсэн байгууллагад	too/too	
	ДҮН	бусад хяналтын апбадад	too/too	
10	Судалсан аваари, осол		ТОО	
	тэдгээрээс учирсан хохирол		мян.төг	
11	Иргэдээс хүлээн авсан захидал санал, хүсэлт		ТОО	
	Үүнээс барагдуулсан санал, хүсэлт		ТОО	

	Хяналтын апба байцаагчдын талаар гаргасан гомдол, санал			ТОО
	түүний барагдуулалт			ТОО
12	Шалгалтын дүнг сурталчилсан байдал	радиогоор		ТОО
		телевизээр		ТОО
		хэвлэлээр		ТОО
13	Шинээр хэрэгжиж буй төслийн байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээнд хамрагдсан байдал	Төв байгууллагад	нийт	ТОО
			нарийвчилсан үнэлгээ	ТОО
		орон нутагт	нийт	ТОО
			нарийвчилсан үнэлгээ	ТОО
14	Томилолтоор ажилласан	хүн.өдөр		ХОНОГ
		зардал		МЯН.ТӨГ
15	А ж и л л а г с а д — Сайд эрх олгосон	ахлах байцаагч		хүн/хүн
		улсын байцаагч		хүн/хүн
	Засаг дарга эрх олгосон	улсын байцаагч		хүн/хүн
		байгаль хамгаалагч байгаль		хүн/хүн
		хамгаалагч-идэвхтэн		хүн/хүн

*

ТАЙЛБАР:

Энэ хүснэгтийн үзүүлэлтийг жилийн эцэст гаргахдаа оны эхнээс өссөн дүнгээр гаргана.
Хүснэгтийн 5,6,7,9 дүгээр мөрийг 2 үзүүлэлтээр гаргана.
Хүснэгтийн 15 дугаар мөрөнд улсын байцаагч, байгаль хамгаалагчдын тоог бичихдээ тайлан гаргах үе (YI/30, XИ/30)-ийн байдлаар "орон тоо/ажиллаж байгаа" гэсэн маягаар гаргана.

Мэдээ гаргасан.. ...аймаг,
нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын байгаль орчны хяналтын улсын ахлах байцаагч

.... АЙМАГ, НИЙСЛЭЛИЙН
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЯНАЛТЫН АЛБА, БАЙЦААГЧДААС ШАЛГАЖ ИЛРҮҮЛСЭН ЗӨРЧЛИЙН ТОЙМ

199 .... оны ... сарын .... -ны өдөр

N	Зөрчлийн объект		Хэмжих нэгж	Тооһ үзүүлэлт
1	Газар, түүний хөрс	илрүүлсэн	ТОО	
		арилгуулсан	ТОО	
2	Гаэрын хэвлий, түүний баялаг	илрүүлсэн	ТОО	
		арилгуулсан	ТОО	
3	Ой	илрүүлсэн	ТОО	
		арилгуулсан	ТОО	
4	Ургамап	илрүүлсэн	ТОО	
		арилгуулсан	ТОО	
5	Ан амьтан	илрүүлсэн	ТОО	
		арилгуулсан	ТОО	
6	Ус	илрүүлсэн	ТОО	
		арилгуулсан	ТОО	
7	Агаар	илрүүлсэн	ТОО	
		арилгуулсан	ТОО	
8	Химийн хорт бодис	илрүүлсэн	ТОО	
		арилгуулсан	ТОО	
9	Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ	илрүүлсэн	ТОО	
		арилгуулсан	ТОО	

Тайлбар: Энэ хүснэгтийн үзүүлэлтийг жилийн эцэст оны эхнээс өссөн дүнгээр гаргана.
Мэдээ гаргасан.. аймаг,
нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын байгаль орчны хяналтын улсын ахлах байцаагч

Улсын Статистикийн газрын зөвшөөрснөөр Байгаль орчны яам батлав.

Маягт БОХА-3 7 дугаар сарын 5, дараа оны 1 дүгээр сарын 5-ны дотор БОЯ-д ирүүлнэ.

.... АЙМАГ, НИЙСЛЭЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЯНАЛТЫН АЛБА, УЛСЫН БАЙЦААГЧДААС ҮЙЛ АЖИЛЛАГААГ НЬ ЗОГСООСОН БАЙГУУЛЛАГА, АЖАХУЙН НЭГЖ, ОБЪЕКТЫН СУДАЛГАА

199

оны ... сарын .... -ны өдөр

N	Үйл ажиллагааг нь зогсоосон байгууллага, аж ахуйн нэгж, объектын нэр	Зогсоосон хугацаа (өдрөөр)	Зогсоосон шалтгаан, үр дүн

Судалгаа гаргасан.. аймаг,
нийслэлийн Засаг даргын Тамгын **газрын** байгаль **орчны хяналтын улсын ахлах байцаагч**

Улсын Статистикийн газрын зөвшөөрснөөр Байгаль орчны яам батлав.

Маягт БОХА-4 7 дугаар сарын 5, дараа оны 1 дүгээр сарын 5-ны дотор БОЯ-д ирүүлнэ.

.... АЙМАГ, НИЙСЛЭЛИЙН БАЙГАЛЬОРЧНЫ
ХЯНАЛТЫН АЛБА, УЛСЫН БАЙЦААГЧДААС ХУУЛЬ ХЯНАЛТЫН
БАЙГУУЛЛАГАД ШИЛЖҮҮЛЭЭД ШИЙДВЭРЛЭГДЭЭГҮЙ
БАЙГАА ХЭРГИЙН МЭДЭЭ

199 .... оны ... сарын .... -ны өдрийн байдлаар

N	Шилжүүлсэн хэргийн товч утга (нэр)	Ямар байгууллагад хэдийд шилжүүлсэн	Ямар албан тушаалын хэн, яагаад шийдвэр-лээгүй байгаа шалтгаан, тайлбар

Мэдээ гаргасан... аймаг,
нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын байгаль орчны хяналтын улсын ахлах байцаагч

Байгаль орчны сайдын 1996 оны 36-р тушаалын хавсралт

УЛСЫН ТУСГАЙ ХАМГААЛАЛТТАЙ ГАЗАР НУТАГТ СУДАЛГАА, ШИНЖИЛГЭЭНИЙ АЖИЛ ЯВУУЛАХ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл, зорилго

1. Улсын тусгай хамгаалалттай газар нутагт (цаашид ТХГН гэнэ) явуулах судалгаа, шинжилгээний ажлыг ТХГН-ийн тухай хууль, хамгаалалтын горим дэглэмд нийцүүлэн зохион байгуулах, зохицуулах эрх зүйн үндсийг бүрдүүлэхэд энэхүү журмын зорилго оршино.

2. ТХГН-ийн байгалийн төлөв байдал, иж бүрдлийн хувьсч өөрчлөгдөх зүй тогтлыг танин мэдэх, хөгжлийн горимыг нь тогтоох, байгалийн баялгийн үнэлгээ өгч, тэдгээрийг хамгаалах, зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх судалгаа шинжилгээний ажил явуулахад энэ журмыг мөрдлөг болгоно.

3. Иргэн, гадаад, дотоодын болон олон улсын эрдэм шинжилгээний байгууллага ТХГН-ийн тухай хуулийн 41 зүйлийн l-р заалтын дагуу ТХГН-ийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас зөвшөөрөл авсны үндсэн дээр тухайн газрыг хариуцсан хамгаалалтын захиргаа болон аймаг, сумын Засаг даргын тамгын газартай гэрээ байгуулж судалгаа шинжилгээний ажлыг явуулна.

4. ТХГН-т судалгаа, шинжилгээний ажил явуулах иргэн, байгууллага зохих хууль тогтоомжийн хүрээнд үйл ажиллагаагаа явуулах бөгөөд судалгаа, шинжилгээний ажил нь тухайн ТХГН~ийн хамгаалалтын нийтлэг горим, хамгаалалтын бүсүүдийн дэглэмд нийцсэн байна .

5. ТХГН-т судалгаа, шинжилгээний ажил явуулахад төлөх хөлсийг холбогдох журмын дагуу уг ажлын зорилго, чиглэл, онцлог, гарах үр дүн, судалгаа явуулах иргэн, байгуулагын өмчийн хэлбэрийг харгалзан ялгавартай тогтоож, гэрээнд тусгаж мөрдөнө.

Гурав. Судалгаа шинжилгээний ажил явуулахад олгох зөвшөөрөл

1. ТХГН-т судалгаа, шинжилгээний ажил явуулах хүсэлтэй иргэн, байгууллага Дархан газар, байгалийн аялал жуулчлалын улсын албанд дараах бичиг баримтыг бүрдүүлж ирүүлнэ. Үүнд:

а. ТХГН-т судалгаа, шинжилгээний ажил явуулах тухай хүсэлт бүхий албан бичиг буюу өргөдөл;

б. судалгаа, шинжилгээний ажлын хөтөлбөр, эрх бүхий байгууллагаар батлагдсан судалгааны ажлын удирдамж;

в. судалгаа шинжилгээний ажлын талаархи хамгаалалтын захиргааны санал;

г. ТХГН-ийн хамгаалалтын захиргаа, аймаг, сумын Засаг даргын тамгын газартай байгуулах гэрээний төсөл.

2. ДГБАЖУА нь дээрх материалыг хүлээн авснаас хойш 10 хоногийн дотор хянан үзээд зөвшөөрөл өгөх эсэх тухай шийдвэрийг гаргана. Зөвшөөрөөгүй тохиолдолд шалтгаан, үндэслэлийг тодорхой гаргаж өгнө.

3. Судалгаа, шинжилгээний ажлын зөвшөөрлийн хугацаа сунгах зайлшгүй шаардлага гарсан тохиолдолд тухайн хамгаалалтын захиргаа болон аймаг, сумын Засаг даргын саналыг үндэслэн ДГБАЖУА шийдвэрлэнэ.

4. Монгол улсын хилийн болон хил орчмын нутагт оршдог ТХГН-т судалгаа, шинжилгээний ажил явуулахад улсын хил хамгаалах байгууллагаас хилийн бүсэнд ажиллах зөвшөөрөл авсан байна.

5. Байгалийн нөөц болон дурсгалт газруудад судалгаа, шинжилгээний ажил явуулахдаа тухайн аймаг, сумын Засаг даргын тамгын газартай гэрээ байгуулж ажиллана .

Дөрөв. Хориглох үйл ажиллагаа

1. ТХГН-т судалгаа, шинжилгээний ажил явуулахад дараах үйл ажиллагааг хориглоно. Үүнд:

а. ТХГН-ийн тухай хууль, хамгаалалтын нийтлэг болон онцлог горимоор хориглосон, газрын төлөв байдал, хөрс, ус, агаар, ургамал, амьтны аймагт сөрөг нөлөө үзүүлэх үйл ажиллагаа явуулах;

б. судалгаа, шинжилгээний ажил явуулах иргэн, байгууллага тухайн хамгаалалтын захиргаатай байгуулсан гэрээнд заагдаагүй нутагт судалгаа хийх;

в. зохих зөвшөөрөлгүйгээр амьтан агнах, нутагшуулах, мод огтлох, ургамал түүх, тарих, газар ухах, сорьц дээж авах;

г. зохих зөвшөөрөлгүйгээр галт зэвсэг, химийн бодис авч явах, хэрэглэх;

д. хог хаягдал, бохир усыг ил задгай хаяж хөрс, ус, агаар бохирдуулах.

Тав. Журам зөрчигчдөд хүлээлгэх хариуцлага

1. ТХГН-т судалгаа, шинжилгээний ажил гүйцэтгэгч иргэн, байгууллага гэрээний заалт болон ТХГН-ийн тухай хууль, холбогдох бусад хууль тогтоомжийг зөрчсөн тохиолдолд дор дурдсан хариуцлага хүлээнэ.

а. ТХГН-ийн газрын төрх байдал, хөрс, ус, ургамал, амьтны аймагт хохирол учруулсан бол хохирлыг зохих журмын дагуу нөхөн төлүүлэх;

б. ТХГН-т судалгаа, шинжилгээний ажил явуулах эрхийг түр зогсоох;

в. холбогдох бусад хууль тогтоомжоор тогтоосон захиргааны хариуцлага хүлээлгэх.

2. ТХГН-т судалгаа, шинжилгээний ажил гүйцэтгэгч нь байгаль орчинд ноцтой хохирол учруулсан тохиолдолд холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэнэ.

А. Судалгаа шинжилгээний ажил явуулах иргэн, байгууллагын хүлээх үүрэг, эрх:

1. Судалгаа,шинжилгээний ажил явуулахдаа түүнд оролцох хүмүүсийн тоо, нэр хаяг, албан тушаал, өөрөө явагч хэрэгслэлийн тоо, улсын дугаар зэргийг тухайн хамгаалалтын захиргаанд урьдчилан мэдээлэх;

2. Судалгаа, шинжилгээний ажил явуулах иргэн, байгууллага холбогдох хууль тогтоомж, дүрэм, журмыг нарийн судалсан байх;

3. ТХГН-т судалгаа, шинжилгээний ажлыг явуулахдаа байгаль орчинд сөрөг нөлөөгүй судалгааны арга, техник хэрэгсэл сонгох;

4. Судалгаа, шинжилгээний ажил явуулах гэрээг чандлан биелүүлж, зөвшөөрөгдсөн нутагт, тогтоосон хугацаанд, батлагдсан зам чиглэлийн дагуу судалгааг явуулах;

5. Судалгаа, шинжилгээний ажлын тайлан, холбогдох мэдээ баримтыг ДГБАЖУА, хамгаалалтын захиргаанд актаар хүлээлгэн өгөх;
6. Судалгаа явуулах явцад байгаль орчинд хохирол учруулсан бол түүнийг нөхөн сэргээх арга хэмжээ авч, тухайн газар нутгийн хамгаалалтын захиргаанд хүлээлгэн өгөх;
7. Судалгаа шинжилгээний ажлын зориулалтаар хоноглох, отоглох, түр буудаллах газрын ариун цэвэр, эрүүл ахуйн нөхцлийг хангах, гал түймрийн аюул ослоос урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх, байрлаж байсан газар нутгаа байгаль хамгаалагчид хүлээлгэн өгөх;
8. ТХГН-т судалгаа явуулах гадаадын болон олон улсын хээрийн судалгааны ангийн бүрэлдэхүүнд орчуулагчийг оруулсан байх.
9. Хээрийн судалгааны явцад бусад иргэн, байгууллагын зүгээс хууль тогтоомж зөрчсөн тохиолдолд шаардлага тавьж зогсоох, хамгаалалтын захиргаа болон байгаль хамгаалагчид цаг алдалгүй мэдээлж байх;
10. Судалгаа шинжилгээний ажил гүйцэтгэх явцад тухайн газар нутгийн хамгаалалтын захиргаа, орон нутгийн төр захиргааны байгууллага, иргэдээс судалгааны холбогдолтой мэдээ, материал авах болон бусад шаардлагатай туслалцаа дэмжлэг авах;
11. Өөрийн судалгаа шинжилгээний ажлын зорилго, онцлог, гарах үр дүнг олон түмэнд сурталчлах.

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХУУЛЬ ТОГТООМЖ ЗӨРЧСӨН ТУХАЙ ТЭМДЭГЛЭЛ

..... оны ..
дугаар Дугаар...
Утас
сарын ...ны өдөр
....
.... - ны
/аймаг, нийслэл. сум, дүүрэг, баг, хороо/
....
.... **нь**
/иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага/
оны .. дугаар сарын .. -ны
өдөр...
нь Монгол
улсын...
....
заалтыг зөрчсөн тул энэхүү тэмдэглэлийг үйлдэв.
....
.... -аас улсын

байцаагч, байгаль хамгаалагч.. овогтой
....
.... нь...
....
хураан авч,,..,...
/ /төгрөгийн торгууль,
/үсгээр/
.... / / төгрөгийн нөхөн төлбөр
ногдуулахаар
/үсгээр/ шийдвэрлэв..
.... -д .... оны ... дугаар ... сарын .... -ны
дотор
....
....
-д ирж асуудлаа шийдвэрлүүлэхийг үүрэг болгов.
Тэмдэглэл үйлдсэн:
/төрийн захиргааны төв байгууллага, аймаг, нийслэл, сум, дүүрэг/
Тэмдэг Улсын ахлах байцаагч, улсын байцаагч, байгаль хамгаалагч
/доогуур нь зур/
/гарын үсэг, овог, нэр/ Байлцсан:
/апбан тушаал, гарын үсэг, овог нэр/ Зөрчил гаргагч:
/апбан тушаал, гарын үсэг, овог нэр/

МОНГОЛ УЛСЫН

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЯНАЛТЫН УЛСЫН БАЙЦААГЧ
(БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАГЧ)-ИЙН
АЛБАН ШААРДЛАГА

.... оны ...
дугаар Дугаар...
утас
сарын .. ны өдөр

МОНГОЛ УЛСЫН
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЯНАЛТЫН УЛСЫН БАЙЦААГЧИЙН
ДҮГНЭЛТ

.... оны ... дугаар Дугаар
.. Утас
сарын ...-ны өдөр

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЯНАЛТЫН УЛСЫН БАЙЦААГЧИЙН АКТ

..... оны ...
дугаар Дугаар..
утас
сарын ..-ны өдөр
Байгаль орчны хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг шалгасан тухай
....
....
/аймаг, нийслэл, сум, дүүрэг. баг, хороо/
....
.... -Д
/иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага/
Байгаль орчны хууль тогтоомжийн
хэрэгжилтийг...
бүрэлдэхүүнтэй шалгахад
.... зөрчил илэрсэн тул акт тогтоов.
Энэ нь
....
....
....
.... зөрчиж
хохиролыг байгаль орчинд учруулсан байна.
....
.... шийдвэрлэв.
Зөрчилтэй холбогдсон
хариуцлагыг...
....
бүрэн хариуцана.
Акт тогтоосон:
/төрийн захиргааны төв байгууллага, аймаг. нийслэл.сум, дүүрэг/
/Тэмдэг/ Улсын ахлах байцаагч, улсын
байцаагч...
/доогуур нь зур/
/гарын үсзг.овог.нэр Акт тогтооход байлцсан:
/апбан тушаал, гарын үсэг. овог нэр/ Актыг зөвшөөрсөн:
/ апбан тушаап, гарын үсэг, овог нэр/

МОНГОЛ УЛСЫН
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЯНАЛТЫН УЛСЫН АХЛАХ БАЙЦААГЧИЙН ШИЙДВЭР
.... оны ..
дугаар Дугаар..
утас
сарын ..ны өдөр

МОНГОЛ УЛСЫН
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЯНАЛТЫН УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ БАЙЦААГЧИЙН
ШИЙДВЭР

..... оны ...
дугаар Дугаар..
Утас.............
сарын... ны өдөр

нүүр/___________
БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАГЧ-ИДЭВХТНИЙ ҮНЭМЛЭХ
Индекс..,.
Дугаар....
.... аймгийн
.... сумын
БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАГЧ-ИДЭВХТЭН
БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАГЧ-ИДЭВХТНИЙ ҮНЭМЛЭХ
Дугаар........
Индекс........
БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАГЧ-ИДЭВХТЭН

/ар тал/
.овогтой
.... нь
Байгаль орчны хууль тогтоомжийн биелэлтэд хяналт тавьж, зөрчлийг арилгуулах арга хэмжээ авахуулна.
Засаг дарга..
.... овогтой
.... нь
Байгаль орчны хууль тогтоомжийн биелэлтэд хяналт тавьж, зөрчлийг арилгуулах арга хэмжээ авахуулна.
Нийслэлийн Байгаль орчны
газрын дарга..

БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАГЧ-ИДЭВХТНИЙ ҮНЭМЛЭХ
Индекс......... Дугаар........
Улсын тусгай хамгаалалттай
БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАГЧ-ИДЭВХТЭН

овогтой ...нь
Байгаль орчны хууль тогтоомжийн биелэлтэд хяналт тавьж, зөрчлийг арилгуулах арга хэмжээ авахуулна.
дарга.

Тайлбар:
Үнэмлэхийг нэг хуудасны ар. өвөр тал дээр хэвлэнэ, Үнэмлэхний урт нь 85 мм, өргөн нь 55 мм байна.

.... АЙМАГ, НИЙСЛЭЛИЙН
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЯНАЛТЫН АЛБАНЫ 199............................. ОНЫ
.... ЖИЛИЙН ТАЙЛАНГИЙН ХАВСРАЛТ
ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

199 .... оны ... сарын .... -ны өдөр

N	Үзүүлэлтийн нэр		Хэмжих нэгж	Тооһ үзүүлэлтүүд
1	Шалгалтанд	байгууллага	ТОО	
	хамрагдсан	нэгж, объект	ТОО	
		айл өрх	ТОО	
		хүн	ТОО	
2	Зөрчил	нийт илрүүлсэн	ТОО	
		арилгуулсан	ТОО	
3	Илрүүлсэн хохирол, зөрчил		МЯН.ТӨГ	
4	Тогтоосон	нөхөн төлбөрийн хэмжээ	МЯН.ТӨГ	
		барагдуулалт	МЯН.ТӨГ	
5	Тавьсан торгууль	байгууллага, а/а нэгжид	тоо/мян.төг	
		албан тушаалтанд	тоо/мян.төг	
		иргэнд	тоо/мян.төг	
6	Торгууль	байгууллага, а/а нэпжийн	тоо/мян.төг	
	барагдуулапт	албан тушаалтны	тоо/мян.төг	
		иргэний	тоо/мян.төг	
7	Гаргасан	техникийн дүгнэлтийн актны	тоо/заапт	
		үүнээс биелсэн	тоо/заалт	
		албан шаардлага	тоо/заапт	
		хэрэгжсэн	тоо/заалт	
8	Үйл ажиллагааг	байгууллага, а/а нэгж	ТОО	
	зогсоосон	тэдгээрийн нэгж	ТОО	
		объект	ТОО	
9		хуулийн байгууллагад	too/too	

	Хариуцлага	яам, тусгай газарт		too/too
	тооцуулах санал	үндсэн байгууллагад		too/too
	тавьсан/тооцсон	бусад хяналтын апбадад		too/too
	ДҮН			
10	Судалсан аваари, осол			ТОО
	тэдгээрээс учирсан хохирол			мян.төг
11	Иргэдээс хүлээн авсан захидал санал, хүсэлт			ТОО
	Үүнээс барагдуулсан санал, хүсэлт			ТОО
	Хяналтын апба байцаагчдын талаар гаргасан гомдол, санал			ТОО
	түүний барагдуулалт			ТОО
12	Шалгалтын дүнг	радиогоор		ТОО
	суртапчилсан	телевизээр		ТОО
	байдал	хэвлэлээр		ТОО
13	Шинээр хэрэгжиж	Төв	нийт	ТОО
	буй төслийн	байгууллагад	нарийвчилсан	ТОО
	байгаль орчинд		үнэлгээ	
	нөлөөлөх байдлын	орон нутагт	нийт	ТОО
	үнэлгээнд		нарийвчилсан	ТОО
	хамрагдсан байдал		үнэлгээ	
14	Томилолтоор	хүн.өдөр		ХОНОГ
	ажилласан	зардал		МЯН.ТӨГ
15	А ж Сайд эрх	ахлах байцаагч		хүн/хүн
	и л олгосон	улсын байцаагч		хүн/хүн
	л а Засаг дарга	улсын байцаагч		хүн/хүн
	г эрх олгосон	байгаль хамгаалагч байгаль		хүн/хүн
	с а	хамгаалагч-идэвхтэн		хүн/хүн
	д			

*

ТАЙЛБАР:

Энэ хүснэгтийн үзүүлэлтийг жилийн эцэст гаргахдаа оны эхнээс өссөн дүнгээр гаргана.
Хүснэгтийн 5,6,7,9 дүгээр мөрийг 2 үзүүлэлтээр гаргана.
Хүснэгтийн 15 дугаар мөрөнд улсын байцаагч, байгаль хамгаалагчдын тоог бичихдээ тайлан гаргах үе (ҮI/30, ХИ/30)-ийн байдлаар "орон тоо/ажиллаж

байгаа" гэсэн маягаар гаргана.

Мэдээ гаргасан... ...аймаг,
нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын байгаль орчны хяналтын улсын ахлах байцаагч

.... АЙМАГ, НИЙСЛЭЛИЙН
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЯНАЛТЫН АЛБА, БАЙЦААГЧДААС ШАЛГАЖ ИЛРҮҮЛСЭН ЗӨРЧЛИЙН ТОЙМ
199 .... оны ... сарын .... -ны өдөр

N	Зөрчлийн объект		Хэмжих нэгж	Тооһ үзүүлэлт
1	Газар, түүний хөрс	илрүүлсэн	ТОО	
		арилгуулсан	ТОО	
2	Гаэрын хэвлий, түүний баялаг	илрүүлсэн	ТОО	
		арилгуулсан	ТОО	
3	Ой	илрүүлсэн	ТОО	
		арилгуулсан	ТОО	
4	Ургамап	илрүүлсэн	ТОО	
		арилгуулсан	ТОО	
5	Ан амьтан	илрүүлсэн	ТОО	
		арилгуулсан	ТОО	
6	Ус	илрүүлсэн	ТОО	
		арилгуулсан	ТОО	
7	Агаар	илрүүлсэн	ТОО	
		арилгуулсан	ТОО	
8	Химийн хорт бодис	илрүүлсэн	ТОО	
		арилгуулсан	ТОО	
9	Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ	илрүүлсэн	ТОО	
		арилгуулсан	ТОО	

Тайлбар: Энэ хүснэгтийн үзүүлэлтийг жилийн эцэст оны эхнээс өссөн дүнгээр гаргана.
Мэдээ гаргасан.. аймаг,
нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын байгаль орчны хяналтын улсын ахлах байцаагч

Улсын Статистикийн газрын зөвшөөрснөөр Байгаль орчны яам батлав.

Маягт БОХА-3 7 дугаар сарын 5, дараа оны 1 дүгээр сарын 5-ны дотор БОЯ-д ирүүлнэ.

.... АЙМАГ, НИЙСЛЭЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ

ХЯНАЛТЫН АЛБА, УЛСЫН БАЙЦААГЧДААС ҮЙЛ АЖИЛЛАГААГ НЬ ЗОГСООСОН БАЙГУУЛЛАГА, АЖАХУЙН НЭГЖ, ОБЪЕКТЫН СУДАЛГАА

199

оны ... сарын .... -ны өдөр

N	Үйл ажиллагааг нь зогсоосон байгууллага, аж ахуйн нэгж, объектын нэр	Зогсоосон хугацаа (өдрөөр)	Зогсоосон шалтгаан, үр дүн

Судалгаа гаргасан.. аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын **газрын** байгаль **орчны хяналтын улсын ахлах байцаагч**

Улсын Статистикийн газрын зөвшөөрснөөр Байгаль орчны яам батлав.

Маягт БОХА-4 7 дугаар сарын 5, дараа оны 1 дүгээр сарын 5-ны дотор БОЯ-д ирүүлнэ.

.... АЙМАГ, НИЙСЛЭЛИЙН БАЙГАЛЬОРЧНЫ ХЯНАЛТЫН АЛБА, УЛСЫН БАЙЦААГЧДААС ХУУЛЬ ХЯНАЛТЫН БАЙГУУЛЛАГАД ШИЛЖҮҮЛЭЭД ШИЙДВЭРЛЭГДЭЭГҮЙ БАЙГАА ХЭРГИЙН МЭДЭЭ

199 .... оны ... сарын .... -ны өдрийн байдлаар

N	Шилжүүлсэн хэргийн товч утга (нэр)	Ямар байгууллагад хэдийд шилжүүлсэн	Ямар албан тушаалын хэн, яагаад шийдвэр-лээгүй байгаа шалтгаан, тайлбар

Мэдээ гаргасан.. аймаг,

нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын байгаль орчны хяналтын улсын ахлах байцаагч